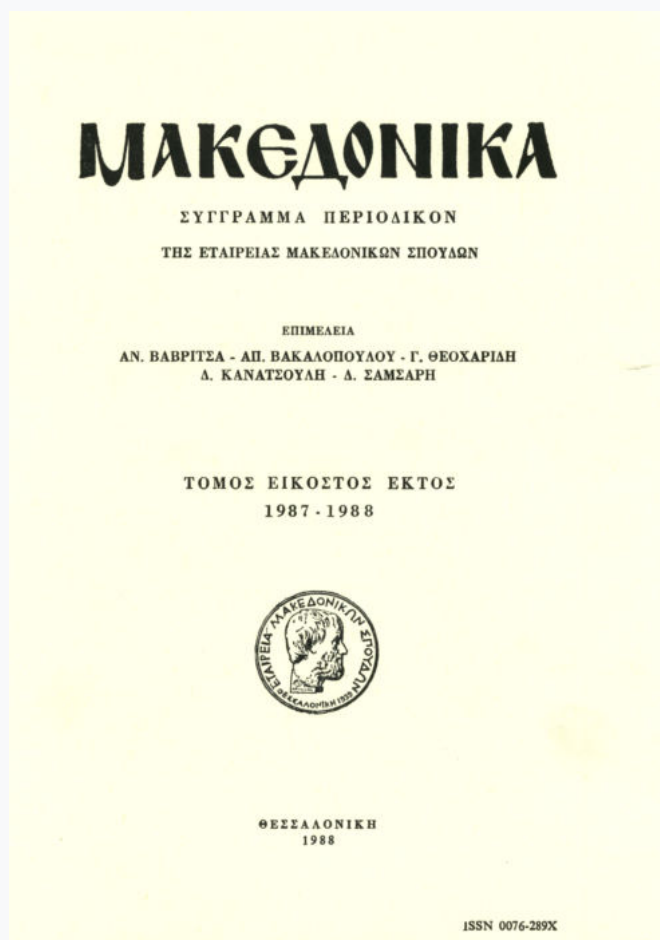

Μακεδονικά

Τόμ. 26 (1987)

Αφιερούται εις την μνήμην Χρίστου Ευαγγ. Λαμπρινού, Αθανασίου Ιω. Κωνσταντινίδου

Ανέκδοτον βυζαντινόν ιστορήμα

Ιωάννης Αθ. Παλαμής

doi: [10.12681/makedonika.1088](https://doi.org/10.12681/makedonika.1088)

Copyright © 2015, Ιωάννης Αθ. Παλαμής

Άδεια χρήσης [Creative Commons Attribution-NonCommercial-ShareAlike 4.0](https://creativecommons.org/licenses/by-nc-sa/4.0/).

Βιβλιογραφική αναφορά:

Παλαμής Ι. Α. (1987). Ανέκδοτον βυζαντινόν ιστορήμα. *Μακεδονικά*, 26, 369–373.
<https://doi.org/10.12681/makedonika.1088>

εἰς τὴν πείσμονα καὶ εὐγενῆ προσπάθειαν ἀνθρώπων φιλομούσων καὶ φιλοπατρίδων με ἐμπνευστήν καὶ μοχλὸν ἓνα ἐπαρχιώτην Μακεδόνα διδάσκαλον.

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΑΝ. ΒΑΒΟΥΣΚΟΣ

ΑΝΕΚΔΟΤΟΝ ΒΥΖΑΝΤΙΝΟΝ ΙΣΤΟΡΗΜΑ

Τρία χιλιόμετρα βορείως τοῦ σημερινοῦ χωρίου Ν. Ὀλυνθος ὑπῆρχε κτῆμα (τσιφλίκιον), ὅπερ μέχρι τῆς ἀνταλλαγῆς τῶν πληθυσμῶν ἀνήκεν εἰς τὸν Τούρκον Ἀλῆ-Ριζά-Γκένζι-Μεχμέτ καὶ ἐλέγετο «Μαριανά».

Αἱ ἐγκαταστάσεις αὐτοῦ τοῦ τσιφλικίου ἦσαν περὶ τὰ 200 μέτρα δυτικῶς τοῦ σωζομένου πύργου, κειμένη ἐπὶ ὠρειδοῦς λόφου μὲ περίοπτον θέαν.

Ἐντὸς τῆς οὐλῆς τῶν κτισμάτων τοῦ τσιφλικίου ἐσώζετο εἰς ἀρίστην κατάστασιν κτίσμα εἰδους βραχέος κωδωνοστασίου ἐμβαδοῦ 4×4, εἰς τὸ ὑπέρθυρον τοῦ ὁποίου καὶ εἰς ὕψος 1 μέτρου ἦτο ἐντοιχισμένος διὰ πλίνθων σταυρός, ἐκατέρωθεν τοῦ ὁποίου διὰ πλίνθων ἐπίσης ἦσαν ἀναγεγραμμένα τὰ ἀρχικά Ι.Μ.Δ., δηλαδὴ Ἱερά Μονὴ Δοχειαρίου. Τοιαύτη ἐπιγραφὴ ὑπῆρχε καὶ εἰς τὴν ἀνατολικὴν πλευράν του.

Δυστυχῶς ὁ σημερινὸς ἰδιοκτῆτης κατεκρήμνισε τὰ κτίρια ἰσοπεδῶσας ταῦτα.

Κατὰ τὴν ἐποχὴν τῆς ἀνταλλαγῆς τῶν πληθυσμῶν ὁ ἀνωτέρω τσιφλικούχος ἴσως διὰ νὰ ἀπολαύσῃ περισσότερας γαίας εἰς τὴν νέαν πατρίδα ἢ διὰ νὰ ἐκδικηθῇ τοὺς ὁμόρους Πολυγυρινοὺς μεθ' ὧν εἶχε συνεχεῖς προστριβὰς ἐδήλωσεν εἰς τὴν ὑπηρεσίαν ἐποικισμοῦ καὶ κτήματα μὴ ἀνήκοντα εἰς αὐτόν, καὶ δὴ Πολυγυρινά.

Ὁ θανὼν ἤδη πατήρ μου Ἀθανάσιος Παλαμῆδης, γνωρίζων τὴν ἀναφερθεῖσαν ἐπιγραφὴν τοῦ κτίσματος καὶ ὑποπευόμενος ὅτι τὸ κτῆμα τοῦτο ἀνῆκε ποτε εἰς τὴν Μονὴν Δοχειαρίου, ἔγραψε εἰς αὐτὴν καὶ ἐξήτησε πληροφορίας.

Ἡ Μονὴ ἀπέστειλεν ἀκριβὲς ἀντίγραφον τοῦ πωλητηρίου συμβολαίου τοῦ κτήματος τούτου, ὅπερ ἀνήκεν εἰς τὴν Μεγάλην Δομestικίσσαν Ἀνναν Καντακουζηνὴν τὴν Παλαιολογίναν, τὸ ὅποιον ἐπώλησεν εἰς τὴν Ἱ. Μονὴν Δοχειαρίου κατὰ τὸ ἔτος ΤΩ-ΠΑΙΑ Ἰνδικτιῶνος μηνὸς Αὐγούστου, ἥτοι τὸν Αὐγούστον τοῦ ἔτους 1373, τὸ ἥμισυ μὲν ἀντὶ 600 βενετικῶν δουκῶν ὑπερπύρων, τὸ δὲ ἕτερον ἥμισυ ἐδῶρσεν εἰς τὴν Μονὴν «χάριν τῶν ψυχῶν τῶν ἁγίων αὐθεντῶν καὶ γονέων τῆς» καὶ τῆς οἰκογενείας τῆς.

Τὸ κτῆμα τοῦτο πρὸ τοῦ 1373 κατέλαβον ἐπιδρομεῖς Σέρβοι, οἵτινες τὸ κατέστησαν ἐρημὸν τὴν παρακαθημένων κατοίκων (κολλήγων) κα ἐν ὀλίγοις τὸ ἠφάνισαν.

Εἰς τὴν ἀγοραπωλησίαν συνέπραξαν ὁ σύζυγός τῆς Μέγας Δομestικός, τὰ τέκνα τῶν καὶ ὁ πανιερώτατος μητροπολίτης Θεσσαλονίκης Δωρόθεος.

Τὸ περιεργον εἶναι ὅτι διεσώθησαν τὰ τοπωνύμια μέχρι τῶν ἡμερῶν μας, ὅπως ἡ Καλαμαριά καὶ τὰ Μαριανά.

Καλαμαριά ἢ Καλλιμαριά λέγεται καὶ ἐπὶ τῶν ἡμερῶν μας ὅλη ἡ περιοχὴ δυτικῶς τοῦ Ὀλυνθίου ποταμοῦ καὶ νοτιῶς τῆς ὁροσειρᾶς τοῦ Βάβδου καὶ κατέληγεν εἰς τὴν ἀνατολικὴν πλευράν τοῦ τείχους τῆς Θεσσαλονίκης, δι' ὃ κα ἡ ἀνατολικὴ πύλη ἐλέγετο πύλη τῆς Καλαμαριάς, ὁ δὲ μητροπολίτης Κασσανδρείας, «Ἐπίτμος καὶ Ἐξαρχος Κόλπου Θερμαϊκοῦ», εἶχε τὰ ὄρια τῆς δικαιοδοσίας του μέχρι τοῦ ἀνατολικοῦ τείχους τῆς Θεσσαλονίκης ὑποχωρήσας κατόπιν διαφορῶν συμβιβασμῶν κατὰ καιροὺς μετὰ τοῦ μητροπολίτου Θεσσαλονίκης μέχρι τοῦ χωρίου Ν. Ραιδεστού.

Εἰς τὸ βυζαντινὸν τοῦτο συμβόλαιον ἀναφέρονται καὶ ὑδρομυλῶνες.

Τοιοῦτοι ὑδρομύλοι διεσώθησαν ἐν ἐνεργείᾳ τρεῖς, ἥτοι «Τουκμάνη μύλος», «Τσαοῦση μύλος» καὶ ὁ μύλος τῶν Μαριανῶν.

“Άλλοι δύο διεσώθησαν όπου σήμεραν τὸ κτήμα (Ἐλαιῶν) τοῦ Γ. Κούτλου δυτικῶς τοῦ Ὀλυνθίου ποταμοῦ καὶ εἰς μετὰ τῶν τελευταίων καὶ τούτων Μαριανῶν, ὅστις παρεστῆρθη καὶ κατεστράφη ὑπὸ τοῦ πλημμυρίσαντος ποταμοῦ.

“Απαντες ἦσαν διπλῆς παροχῆς (διπλᾶ μάτια) σχήματος ὄρειδος.

“Όταν πρὸ πολλῶν ἐτῶν ἐπεσκέφθην τὰς τοποθεσίας αὐτάς εὗρον πρὸς βορρᾶν τῶν δύο προαναφερθέντων μύλων εἰς τὴν πλαγίαν τοῦ πετρώδους λοφίσκου κατάλοιπα τοῦ ὕδραγωγοῦ, ὅστις μετέφερε τὸ ὕδωρ εἰς τοὺς ὑπολοίπους μύλους.

Τὸν πύργον πρὶν κατακρημνισθῆ ἰοξῶς κατὰ τὸ ἥμισυ ἐκ τῶν ἐπισυμβάντων σεισμῶν τῆς Χαλκιδικῆς τὸ ἔτος 1932 ἐπεσκέφθην καὶ ἀνῆλθον μέχρι τῆς κορυφῆς.

Τότε ἐσώζετο καὶ ἡ δρύϊνος θύρα καθὼς καὶ ὁ σύρτης, ὅστις ἦτο καὶ αὐτὸς δρύϊνος καὶ ἦτο ἐντοιχισμένος πλαγίως.

Εἰς πολλὰ σημεῖα τοῦ τοίχου τοῦ πύργου διεκρίνοντο τεμάχια μαρμάρια πιθανῶς ἐξ ἄρχαϊων κτισμάτων, ἅτινα οἱ ζηλωταὶ τῶν πρώτων χριστιανικῶν χρόνων κατέστρεψον ἢ ἐχρησιμοποίησαν ὡς οἰκοδομικὸν ὕλικόν ἢ διὰ τὴν ἀσβεστοποιάν, ὅπως ἄλλως τε ἀναφέρεται εἰς ἀνατυπωθὲν βυζαντινὸν χειρόγραφον διὰ τὴν ἱστορίαν τῆς Μονῆς «Κολοβοῦ», ἣτις ἦτο πλησίον τοῦ λαίμου τοῦ Ἁγίου Ὁρους καὶ τῆς ὁποίας σώζονται εἰρεῖται. Κατ’ αὐτὸ ὁ ἡγούμενος αὐτῆς τῆς Μονῆς ὑπὸ τοιοῦτου θρησκευτικοῦ ζήλου κατεῖχeto, ὥστε κατέστρεψε τὰ σωζόμενα τότε ἀγάλματα ἢ κτίσματα τῶν Ἑθνικῶν εἰς τὰ Στάγειρα καὶ τὴν Ἄκαθνον.

Ἡ ἐπ’ ἐσχάτοις γενομένη ἀνασκαφὴ ἀνατολικῶς καὶ κάτωθι τοῦ πύργου, ὅπου ἐσώζετο τμήμα τοῦ ἱεροῦ βήματος βυζαντινῆς ἐκκλησίας, τῇ ἐποπτείᾳ τοῦ κ. Ἰωακείμ Παπαγγέλου ἀπεκάλυψε τὰ δύο κλίτη ἐκατέρωθεν τοῦ κεντρικοῦ κλίτους πρὶν περιέλθῃ εἰς τὴν ἐξουσίαν τῆς Μονῆς Δοχειαρίου καὶ ἦτις κατὰ πᾶσαν πιθανότητα κατεστράφη ὑπὸ τῶν ἐπιδρομῶν Σέρβων. Ὅταν περιῆλθεν ὑπὸ τὴν ἐξουσίαν τῆς Μονῆς, αὕτη ἀνῆγειρεν, εἰς τὸ μεσαῖον τμήμα τοῦ ναοῦ, νέον ναὸν χωματολιθόκτιστον, τὸν ὅποτον ἐν συνεχείᾳ κατέστρεψεν ὁ Τούρκος ἄρπαξ τοῦ κτήματος. Ἐπ’ ἐσχάτοις οἱ κάτοικοι τῆς Ν. Ὀλύνθου ἐκτίσαν ἐν ἐσοχῇ πρὸς τὸ σωζόμενον τμήμα τοῦ ἱεροῦ ναοῦ μικρὸν ἐξωκκλήσιον. Ἐπίσης 10-15 μέτρα δυτικῶς τοῦ ναοῦ ἐσώζετο φρεῖα κατὰ πᾶσαν πιθανότητα βυζαντινῆς ἐποχῆς, ὅπερ οἱ κάτοικοι μετὰ τὸ 1926 κατέστρεψαν γερμίσαντες τοῦτο μετὰ λίθους ἢ χῶμα.

Ἡ ἄποψις ἡ ἐκτεθεῖσα εἰς ἐμὲ ὑπὸ τοῦ ἐπιστατήσαντος τῆς ἀνασκαφῆς ὅτι ὑπῆρχε καὶ ἀρχαιότερος ναὸς ἐπὶ τῷ λόγῳ ὅτι εὐρέθησαν τεμάχια στύλων ὅμοια μετὰ ἐντοιχισμένα εἰς τὸν πύργον καὶ ὅτι εἰς αὐτὸν ὑπάρχουν ἐντοιχισμένα τὰ ἀρχικὰ τῆς Μονῆς κατὰ τὴν γνώμην μου δὲν εὐσταθεῖ, διότι οἱ διοικοῦντες τὴν Μονὴν ὅταν περιῆλθεν εἰς τὴν κατοχὴν τῶν ἡδύνατο κάλλιστα καταστρέφοντες μικρὸν μέρος τοῦ τοίχου νὰ ἐντοιχίσουν τὰ ἀρχικὰ τῆς Μονῆς.

Τὴν ἀγοραπωλησίαν ταύτην ἐπεκύρωσεν ἀργότερον ὁ βασιλεὺς Μανουὴλ ὁ Β’ τὸ 1415 διὰ σχετικὸν χρυσοβούλλου.

Ἐπίσης ἕτερον χρυσόβουλλον τοῦ αὐτοῦ περιεχομένου μετὰ ἐφθαρμένην τὴν ὑπογραφήν ὡς καὶ πατριαρχικὸν σιγίλλιον τοῦ ἔτους 1375.

Κατωτέρω παραθετῶ ἀντίγραφον τοῦ πωλητηρίου τούτου συμβολαίου διὰ νὰ μελετήσουν οἱ ἀσχολούμενοι μετὰ βυζαντινὰς σπουδὰς ὡς καὶ οἱ νομικοὶ διὰ νὰ ἀναμνησθοῦν τὸ Βυζαντινορρωμαϊκὸν δίκαιον εἰς τὰ θέματα τῆς μεταβίβασεως κυριότητος κ.λ.

.....πρᾶσιν στέργων καὶ συναινῶν αὐτῇ κατὰ πάντα προέταξα ἐνταῦθα ὁ δοῦλος τοῦ κραταίου καὶ ἁγίου ἡμῶν ἀνθέντου..... Ὁ Μέγας Δομestικός.

Ἡ Μεγάλη Δομestικήσα Ἄννα Καντακουζηνή ἡ Παλαιολογίνα.

Ἐν ὀνόματι τοῦ Πατρὸς καὶ τοῦ Υἱοῦ καὶ τοῦ Ἁγίου Πνεύματος Ἄννα Καντακου-

ζηνή Παλαιολογίνα ἡ Μεγάλη Δομεστίσις αὐτὴ ἄνωθεν ὡς ὁράται οἰκιοχειρῶς προτάξασα γράμμασι καὶ κάτω ὁμοίως ὑποτάξαι ὀφείλουσα, τὸ παρὸν τῆς καθαρᾶς καὶ ἀπλῆς καὶ ἀσφαλιτοῦς προτάξεως τοῦ δηλωθησομένου κτήματος, ἐνυπόγραφον ἐγγράφον τίθεμαι καὶ ποιῶ ἐκονομία βουλὴ καὶ αὐτοπροαιρέτως γνώμῃ μετὰ καθολικοῦ Δευθενσίωνος πάσης τε ἄλλης..... καὶ ἐπερωτήσεως πρὸς ὑμᾶς τοὺς ἐν τῇ Σεβασμιά Βασιλικῇ καὶ ἀγιορειτικῇ Μονῇ τῇ εἰς ὄνομα τιμωμένῃ τῶν Παμμεγίστων Ταξαρχῶν, καὶ ἐπισκεκλημένη τοῦ Δοχειαρίου, ἐνασκουμένους τιμιωτάτους καὶ ἁγίους Πατέρας, καὶ δι' ὧν πρὸς ἅπαν τὸ τῆς τοιαύτης Μονῆς πρόσωπόν τε καὶ μέρος ὡς δηλωθήσεται ἤδη.

Τὸ περὶ τὴν Καλλιμαρίαν διακειμενον κτῆμα τὸ ὀνομαζόμενον Μαριανὰ ἦν μὲν ἄνωθεν καὶ ἐκ προγόνων διαφέρον ἐμέ, καὶ εἰς προῖκα δοθὲν καὶ ἀποκληρωθὲν, ὥστερ δὴ τοῖς ἄλλοις μου ἀδελφοῖς ἄλλα ἐκ τῶν γονικῶν ἡμῶν κτημάτων ἀπεκληρώθησαν. πολλοῖς δὲ καὶ διαφόροις κομῶν...κατείχετο παρ' ἡμῶν καὶ πρὶν εἰρήνην ἔγε τὰ πράγματα, καὶ ἡ τῶν Ρωμαίων ἀρχὴ διετρεῖτο ἀπὸ θεοῦ ἀνεπειρέαστος τε ἀστασίαστος.

Ἀφ' οὗ δὲ παραχωρήσει θεοῦ, ἡ μὲν ἀρχὴ τῶν Ρωμαίων εἰς γόνον...πολλοὺς χρόνους οὐκ ἴσχυεν ἀναεῦσαι, γέγονε δὲ τὰ πάντα σχεδὸν ὑπὸ τὴν ἀρχὴν καὶ ἐξουσίαν καὶ δυναστείαν τῶν Σέρβων, ὑποκύπτει μὲν καὶ τὸ τοιοῦτον κτῆμα τῇ δυναστείᾳ καὶ ταῖς ἀδίκαις χειρσίν... ἀφανισμοῦ γίνεται. Ἐπανερχεται δὲ μόλις τῶν ἄλλων καὶ τοῦτο ὑπὸ τὴν τῶν Ρωμαίων ἀρχήν, καὶ ἀποκαθίσταται πρὸς ἡμᾶς ἡ τοῦτο δεσποτεία καὶ κυριότης, γυνὴ τε καὶ ἔρμος τῶν ἐν αὐτῇ παρακαθημένων ἀνθρώπων καὶ τῶν ἄλλων ἐσόδων ὅστερ εἶχεν ἐκονομάγειν, καὶ ἡς εἶχεν πρότερον κυριότητος καὶ δικαίας...ὀφείλει...ἐκ τούτου μὴ δ...τὸ ἀρχαῖον ἀποκαταστήσαι, ἐξητοῦμεν ὅπως ἂν ἀποκαταστήσωμεν αὐτὸ εἰς τὴν Μοναστήριον, δυνάμενον σὺν Θεῷ βοηθῆσαι αὐτῷ καὶ ἔχει τοῦτο τοῦ λοιποῦ κατὰ Δεσποτείαν ἀνθ' ἡμῶν αὐτῶν, καὶ λαβεῖν μὲν καὶ ἀπὸ τοῦ κτήματος ὅσον ἂν τάξωμεν καὶ συμβιβασθώμεν, ἀφεῖναι δὲ καὶ τὸ πλεόν ὅσονπερ ἐστὶν ἄξιον μνημοσύνου χάριν τῶν ψυχῶν τῶν ἁγίων μου αὐθεντῶν καὶ γονέων μου. Ἐπεὶ δὲ ὁ ἅγιος μου αὐθέντης ὁ Μέγας Δομεστικός διάθεσιν καὶ πληροφορίαν πνευματικὴν ἔχων μεθ' ὧν τῶν Δοχειαριῶν, ἐκονομάστω τὰ περὶ τούτου, καὶ μετὰ πολλοὺς λόγους, τελενταίων συνεβίβασθη καὶ ἔταξεν, ἵνα χάριν τοῦ τοιοῦτου κτήματος, καὶ πάντων τῶν δικαίων αὐτοῦ, δοθῶσι πρὸς ἡμᾶς μόνᾳ ἐξακόσια ὑπέρπυρα τὸ δὲ πλεόν καταλογισθῇ, ὡς εἰρηται, τῶν ψυχῶν τῶν ἁγίων μου αὐθεντῶν καὶ γονέων μου καὶ ἡμῶν αὐτῶν. Ἰδὼν περὶ τούτων ἀπάντων ἀναμαθοῦσα, στέρεξά τε καὶ καταδεξαμένη τὴν τοιαύτην σύμβασιν, καὶ κατὰστας, ὡς καὶ κατ' ἀμφοτέρα λυσιτελοῦσαν, τῷ τε βίῳ δηλαδὴ καὶ ταῖς ἡμετέραις ψυχαῖς, διὰ τοῦτο ἐκονοσιθελῶς ἀποταξαμένη πάσῃ νομικῇ βοηθείᾳ πιπράσκω, καὶ σωματικῶς ὑμῖν παραδίδωμι τὸ διαληφθὲν κτῆμα τῶν Μαριανῶν μεθ' ἧς ἔχει πάσης γῆς. Τῶν ἐν αὐτῇ παντοίων δένδρων τῶν ἀγριαμπελίων, τῶν στυσισταμένων ὕδρομυλίων τῶν μυλωνίων τοῦ ἐπὶ τοῦ ὕδατι δικαίου, τῶν παροίκων τε καὶ προσκαθημένων καὶ ὧν ἄνωθεν καὶ ἐξ' ἀρχῆς εἶχε παλαιῶν καὶ νέων προνομίων, δικαιωμάτων τε καὶ ἐτέρων παντοίων συνηγεῖων, τῆς νομῆς τε τῶν ζώων, καὶ ἀπλῶς εἰπεῖν πάντων τῶν προσόντων ἡμῖν δικαίων, μηδὲ βῆμα ποδὸς ἐμᾶντι ἢ τινι αὐτῶν τοῦ μέρους μου ἐξ' αὐτοῦ παρποικρατήσασα, ἀλλὰ πάντων τὴν δεσποτείαν καὶ κυριότητα παραδοῦσα πρὸς ὑμᾶς, καὶ ἔλαβον ἀφ' ὧν τὰ εἰρημένα ἐξακόσια ὑπέρπυρα διὰ Βενετικῶν Λουκάτων ἀνδρῶν ἰσάτων οὐγγίας ἐξακοσίας.

Ἐπεὶ δὲ ἐντὸς τοῦ τοιοῦτου κτήματος ἦν μύλων παρποικικός οὐτινος ἡ Δεσποτεία διέφερεν ἡμῖν, πρὸ ὀλίγου δὲ ἐλθόντες οἱ Βατοπιδινοὶ, ἠξίωσαν καὶ παρεκάλεσαν τὸν ἅγιόν μου αὐθέντην τὸν Μέγαν Δομεστικόν, καὶ ἐγένετο πρὸς αὐτοὺς γράμμα, βεβαιῶν αὐτοῖς τὴν τοῦ μύλωνος δεσποτείαν λέγων περὶ τούτου ἐγὼ ἡ ἀληθὴς κυρία τοῦ πράγματος. Ὡς εἰ μὲν στέρεξουσιν οἱ Βατοπιδινοὶ τὴν παρούσαν πράξιν καὶ κατὰσταςιν ἦν ἀρ-

τίως ἐγὼ ποιοῦμαι πρὸς τοὺς Δοχειοαρίτας καὶ διατηρήσουσιν αὐτοὺς ἀνενοχλήτους καὶ ἀδιαιείστους περὶ τε πλησιασμοῦ καὶ ἐτέρου παντός, ὡν ἂν ἔχη, τοῦτο γὰρ ἡμῖν ἡ σπουδὴ καὶ ἅπαν τὸ ζητούμενον, ἵνα ἔχη ἡ Μονὴ τοῦ Δοχειαρίου τὸ διαπιπρασκόμενον πρὸς αὐτὴν παρ' ἡμῶν κτήμα ὃν εἴρηται τρόπον. Εἰ δὲ πειραθῶναι ἐπηρεάσαι αὐτοὺς καὶ ἀνακαλεῖσθαι πλησιασμόν, ἢ τι ἕτερον ἐξ' αὐτῶν ἵνα καὶ ἡ πρός αὐτοὺς δὴ τοὺς Βατοπεδινούς γενομένη πρόβξς τοῦ μύλωνος ἀκνωθῇ καὶ λάβωσι καὶ αὐτοὶ δεσποτῶν οἱ Δοχειαρίται τὸ ἡμέτερον ἔχοντες δίκαιον, καὶ δώσῃτε πρὸς αὐτοὺς ὅσον ὑπὲρ τοῦ τοιοῦτου μύλωνος κατεβάλλοντο, εἰ γὰρ καὶ ὑπέγραφα ἐν τῷ γράμματι, ἀλλὰ ἀπατηθεῖσα καὶ συναρπαγείσα τοῦτο ἐποίησα, οὐ διδαχθεῖσα παρὰ τινος, οὐδὲ ἀναμαθούσα ὥσπερ νῦν ἐδιδάχθην περὶ τῆς πράσεως ἣν ἔκονσιοληθῶς ἀρτίως ποιοῦσα μετὰ τῆς προσηκούσης διδαχῆς, ἄνω καὶ κάτω ταύτῃ ἐσημειώσαμεν οἰκιοχειρῶς, συναινούντων μοι ἐπὶ τῇ τοιαύτῃ πράξει καὶ συνευδοκούντων καὶ συμπραττόντων τῶν τε ἁγίων μου αὐθέντων Δομεστίκων καὶ τῶν γησιῶν παίδων καὶ κεπιποθῆτων ἡμῶν, τοῦ τε Μεγάλου Πριμικήριον Ἰωάννου τοῦ Παλαιολόγου καὶ τῆς Καντοκουζηνῆς κυρίας Εὐδοκίας, ὥστε δὲ διὰ πάντων τὸ ἀσφαλὲς εἶναι καὶ βέβαιον...καὶ τοῦ Πανιερωτάτου Μητροπολίτου Θεσσαλονίκης, ὑπερτίμον καὶ ἐξάρχον πάσης θετταλίας κυρίου Δωροθέου, τὴν τοιαύτην ἐξεθέμην διάπρασιν πρὸς ὑμᾶς καὶ τὴν καθ' ὑμῶν Μονήν, ἣτις ὀφείλει κατέχειν τὸ διαληφθὲν κτήμα μετὰ τῶν ἀνωτέρω κατὰ μέρος διειλημμένων δικαίων καὶ προνομίων αὐτοῦ, καὶ ἀναφαίρετον κυριότητα ἔχουσα ἐξουσίαν πωλεῖν αὐτό, δωρεῖσθαι, ἀνταλλάττειν, προκοδοτεῖν, καὶ ἄλλα πάντα ποιεῖν ὅσα τε αὐτῇ ἐπὶ βούλῃται καὶ ὅσα ἐκ τῶν θείων καὶ φιλεσεβῶν νόμων, ἐφεται αὐτῇ ὡς τελεία καὶ ἀναμφιλέκτῃ αὐτῇ Δεσπότηδι, ἐμοῦ τῆς διαπιπρασκούσης μεταμέλῃσθαι ἀπ' ἄρτι ὅλως μὴ ἰσχυροῦσης ἐπὶ τῇ παρούσῃ καθαυτῇ καὶ ἀπεριέγραψεν κυριότητα ἄλλ' ὀφειλουμένης μάλλον στιχεῖν δι' ὅλον πάσῃ τῇ περιλήψει αὐτῆς καὶ τὸν καθολικὸν αὐτῇ ποιεῖν Δεσφενσίωνα καὶ διατηρεῖν αὐτὴν ἀζήμιον καὶ ἀνενοχλήτων ἀπὸ παντός τοῦ ἴσως εἰς ἐκκίνησιν τούτου χωρήσαντος.....αὐτοῦ τῇ Μονῇ ἐνοχλήσαντες καὶ πάσης ἄλλης ἀναφρησομένης ἀγωγῆς καὶ ζητήσεως. "Ὅθεν καὶ ἀποτασσομένη ἐκονσιοληθῶς σὺν τῷ μεταμέλῃ τῇ πλάνῃ, τῇ βίᾳ, τῇ ἀνάγκῃ, τῇ συναρπαγῇ καὶ ἀπάτῃ, τῇ περιγραφῇ, καὶ παραγραφῇ, τῇ ἐγγράφῳ καὶ ἀγράφῳ ὑποσχέσεται, τῇ τοῦ νόμου καὶ φάκτου ἄγνοίᾳ, τῇ χλευῇ τῷ δελεασμῷ, τῇ ἰδιωτικῇ καὶ ἀγροικίᾳ, τῇ ραδιουργίᾳ, τῷ ὑπερθεματισμῷ.....καὶ ὑπερδιπλασιασμῷ τοῦ τιμήματος.....τῇ ἀνδρόδει ἐπεξουσιότητι, Βελλειανείῳ δόγματι, καὶ πᾶσι καὶ παντός δικαιολογίᾳ τε καὶ προφάσει, ἐπερωτῶμαι τῇ διαληφθείσῃ Σεβασμίᾳ Μονῇ καὶ παντὶ τῷ μέρει αὐτῆς, ὡς ἐὰν ἀπὸ τῆς ἄρτι εἴτε ὡς ἐκ μεταμέλου τυχόν, εἴτε καὶ ἀπὸ ἄλλης νομικῆς ἰσχύος καὶ βοηθείας πειραθῶ ἀνατρέψαι τὸ παρὸν πρατήριον ἔγγραφον καὶ οὐ μάλλον ποιῶ τῇ εἰρημένῃ Σεβασμίᾳ Μονῇ καὶ παντὶ τῷ μέρει αὐτῆς, καὶ τὸν καθολικὸν Δεσφινσίωνα νομίμως καὶ διατηρῶ... ἀζήμιον... τοῦ ἴσως εἰς ἐκκίνησιν τούτου χωρήσαντος καὶ πάσης ἄλλης ἀναφρησομένης αὐτῇ παρ' αὐτοῦ κατὰ τι ἀγωγῆς καὶ ζητήσεως, οὐ μόνον ἵνα μὴ εἰσακούωμαι ἐφ' οἷς ἐὰν ἴσως ἔχω λέγειν, ἀλλὰ σὺν τῇ διπλασίῳ ἀντιστραφῇ τοῦ τιμήματος τῇ ὁσοῖε τε τῶν ἐπὶ βελτίῳσι καὶ συστάσει τοῦ τοιοῦτου κτήματος, καταβλήθησομένων ἀπασῶν ἐξόδων ζημιῶν καὶ χάριν προστίμου πρὸς αὐτὴν.....καὶ αὐ.....ἐρρωσθαι τὸ παρὸν πρατήριον ἐνυπόγραφον ἔγγραφον ἰσχεῖν ὀφείλον καὶ ὡς πρακτικὸν σωματικῆς καὶ τοπικῆς παραδόσεως. "Ὅπερ καὶ ἐγράφη διὰ χειρὸς Ἰωάννου κληρ.....τοῦ Σγουροπούλου, ἐκ προτροπῆς τοῦ οἰκείου τῷ Κραταιφῷ καὶ ἁγίῳ μου αὐθέντῃ καὶ Βασιλεῖ. Πρωτονοταρίῳ κυρίου κ.....τοῦ σωτηριώτου μνην αὐγούστου Ἰνδικτιῶνος ζ' ἡμέρας ἔτους σ'σπ'α.

"Ἐπειτα ἡ ὑπογραφή τῆς Μεγάλης Δομεστικίσσης ἐφθαρμένη.

Εἰς τὸ ὅπισθεν μέρος τοῦ αὐτοῦ ἐγγράφου εἰσὶ γεγραμμένα τὰ ἑξῆς.

"Ἐπειδὴ ἐν τῷ ἐμπεριελημμένῳ τῶν Ἀμαριανῶν ὅπερ διεπράθη πρὸς τὴν Σεβασμίαν

Μονὴν τοῦ Δοχειαρίου ἔχει καὶ ἡ Σεβασμία Μονὴ τοῦ Βατοπεδίου, ὁδρομύλωνα δωρεθόντα αὐτῇ παρὰ ὀλίγον παρὰ τοῦ Μεγάλου Δομεστίκου, δι' ὃν μύλωνα εἶχε λογισμὸν ἡ Μονὴ τοῦ Δοχειαρίου, μήποτε εὖρη ὀχλησιν παρὰ τοῦ Βατοπεδίου, καὶ διὰ τοῦτο ἐδηλώθη παρ' αὐτῆς δὴ τῆς Μονῆς τοῦ Βατοπεδίου διὰ γραφῆς μετὰ τὰ ἄλλα, ὅτι ἐπεὶ οὐδ' οὐκ ἔχομεν δίκαιον οὐδὲ ἐπὶ τῷ τυχόντι, πολλῶ μᾶλλον ἐπὶ τοιοῦτῳ ἄρχοντε καὶ εὐγενεῖ, γράφομεν τῇ ἀντιλήψει σου, ὅτι καλὸν μὲν ἦν νὰ ἡδυνάμεθα καὶ νὰ ἡγοράζωμεν τὸ τοιοῦτον ἀξιόλογον κτήμα.....

Ἰδοὺ παρέχομεν ἐκουσίως καὶ μετὰ χαρᾶς μεγάλης τὴν καταδοχὴν καὶ συναίνεσιν ἡμῶν, ἵνα πραθῇ παρὰ τῆς ἀντιλήψεως σου ἔνθα ἐστὶ αὐτῇ βουλευτὸν καὶ ὅπως μὴ ἐχόντων τινῶν τοῦ μέρους ἡμῶν ἄδειαν ἐνοχλῆσαι ἢ διασεῖσαι τίνα ποτὲ περὶ τούτου, τῇ ἐμφανίσει τοῦ παρόντος ἡμῶν γράμματος, γεγονότος μὴνὶ Ἀγούστῳ Ἰνδικτιῶνος ἐνδεκάτης, ἐπεὶ τοίνυν οὕτω διελάμβανεν ἡ γραφὴ εἶχε δὲ ἐν τῷ τέλει καὶ ὑπογραφάς...κυρίου τοῦ Δικαίου, κυρίου Γεροντίου, τοῦ Σκενοφύλακος, κυρίου Ἰσαὰκ τῶν Ἱερομονάχων καὶ τοῦ κυρίου Κασσιανοῦ, ἐνεφανίσθη τῇ ἡμῶν Μετριοτήτι αὐτῇ τε ἡ γραφὴ καὶ ἐμπεριειλημμένη πρᾶσις, καὶ ἐδεήθησαν ἀμφοτέρω τὰ μέρη, ἦγον...καὶ τῆς Μονῆς Δοχειαρίου, καὶ ἐπιγραφῆς τῆς ἡμῶν Μετριοτήτος εἰς ἐπιστηριγμὸν καὶ ἀσφάλειαν τῶν γεγραμμένων, ἡ Μετριοτής ἡμῶν τῇ τούτων ὑπείξασα ἀξιώσει ἀνεγράφῃ εἰς βεβαίωσιν μὲν τῶν ἐμπεριειλημμένων ἀπάντων, ἀνεοχλήσιαν δὲ καὶ ἀσφάλειαν τῆς τοῦ Δοχειαρίου Μονῆς, μὴνὶ Ἀγούστῳ Ἰνδικτιῶνος ἐνδεκάτης.

Ταπεινὸς Μητροπολίτης Θεσσαλονίκης

ὀλίγον κατωτέρω.

Ὁ δοῦλος τοῦ Κραταίου καὶ ἀγίου ἡμῶν ἀθθεντὸς καὶ Βασιλέως Λάσκαρης Μετοχίτης μαρτυρῶν ὑπέγραφα.

Ὁ Μέγας Χαρτουλάριος.

ΙΩΑΝΝΗΣ ΑΘ. ΠΑΛΑΜΗΔΗΣ